

IMPLINIREA A 150 DE ANI DE LA ÎNCEPUTURILE INSTITUTULUI DE ARHEOLOGIE (1834—1984)

Institutul de Arheologie a comemorat la 26 octombrie 1984 intemeierea uneia dintre cele mai vechi și mai prestigioase instituții de cultură ale țării, a cărei creare în 1834 și a cărei dezvoltare ulterioară au fost nemijlocit legate de activitatea unor pasionați iubitori ai istoriei naționale, ca Mihalache Ghica, Al. Odobescu, V. Alexandrescu-Urechia, A. Treboniu Laurian, Cesar Bolliac, D. Berindei, M. C. Sutz, N. Mavros, M. Kogălniceanu, N. Bassarabescu, Spiru C. Haret, Gr. Tocilescu, G. Murnu, V. Pârvan, I. Ândrișescu și urmașii acestei ilustre pleiade.

Momentul comemorativ a fost precedat de publicarea unei serii de studii care, întemeindu-se în cea mai mare parte pe documente inedite de arhivă, au reconstituit pentru prima dată istoria acestor 150 de ani de eforturi și progrese în slujba descoperirii, conservării și valorificării științifice a patrimoniului arheologic al țării, de o inestimabilă valoare istorică (cf. SCIVA, 35, 1984, 1 — 3).

Comemorarea a început la ora 9 a.m. în sala bibliotecii Institutului de Arheologie din str. N. Iorga nr. 21 printr-o ședință plenară, prezidiul fiind alcătuit din directorul Institutului, dr. C. Preda și din precedenții directori, prof. Vl. Dumitrescu, acad. prof. Em. Condurachi și prof. D. M. Pippidi. Ședința a fost onorată de asemenea de oaspeți de la Universitatea din București și de la instituțiile de profil — Facultatea de Istorie-Filozofie, institute de cercetare, muzee —, cit și de foști și actuali membri ai Institutului de Arheologie.

Comunicarea dr. C. Preda, intitulată „Istoricul Muzeului Național de Antichități-Institutul de Arheologie”, a evocat principalele etape ale evoluției instituției de la crearea Muzeului de Istorie Naturală și Antichități din București la 3 noiembrie 1834 prin decretul domnitorului Alexandru Ghica, la organizarea autonomă a Muzeului Național de Antichități, sancționată prin decretul domnitorului Alexandru Ioan Cuza din 25 noiembrie 1864 și la înființarea în 1956 a Institutului de Arheologie care a înglobat Muzeul Național de Antichități ca pe o secție a sa. Comunicarea dr. C. Preda a evocat de asemenea personalitățile științifice de prestigiu care au ilustrat activitatea instituției și a pus în evidență problemele majore ale istoriei naționale a căror cunoaștere a beneficiat în mod hotărâtor prin cercetările complexe ale Muzeului Național de Antichități și Institutului de Arheologie, cercetări concretizate în special în ultimele decenii în sute de publicații — volume periodice, monografii, sinteze — editate în țară și în străinătate.

După comunicare au luat cuvântul, în ordinea cronologică a exercitării mandatelor de directori, prof. Vl. Dumitrescu, acad. prof. Em. Condurachi și prof. D. M. Pippidi. Prof. Vl. Dumitrescu a insistat asupra eforturilor pline de abnegație ale colectivului M.N.A. pentru reorganizarea colecțiilor și a expoziției în urma transferării muzeului din localul Universității în acela actual din str. I. C. Frimu nr. 11, în anul 1931. Acad. prof. Em. Condurachi a evidențiat însemnătatea realizărilor membrilor muzeului și institutului din generația elevilor lui Pârvan și din generațiile mai tinere, din perspectiva ideii că importanța unei națiuni pe plan internațional este de apreciat în funcție de valoarea aportului ei la cultura universală. Prof. dr. D. M. Pippidi s-a referit la colecțiile arheologice, la colectivul de cercetători și la publicațiile Institutului de Arheologie în perioada 1971—1981.

A urmat alocuțiunea prof. N. Boboc, din partea Rectoratului Universității din București, care a subliniat importanța cercetării istorice și arheologice pentru cunoașterea trecutului, dar mai ales pentru înțelegerea prezentului și scrutarea viitorului. Dr. P. Oprescu a dat citire mesajului adresat în numele Institutului de Istorie „N. Iorga” de către directorul acestuia, prof. Șt. Ștefănescu, exprimând cu căldură prețuirea realizărilor instituției sărbătorite. Dr. Panait I. Panait, directorul Muzeului de Istorie și de Artă al municipiului București, a evocat colaborarea îndelungată și fructuoasă ce leagă acest muzeu de M.N.A. — Institutul de Arheologie, ai cărui membri au participat activ la dezvelirea unor importante vestigii arheologice pe teritoriul capitalei.

Cu această ocazie festivă a fost dezvelită, în holul central al institutului, o placă comemorativă, realizată cu ajutorul directorului Muzeului de Istorie Națională și Arheologie din Constanța, dr. A. Rădulescu. Placa poartă următorul text :

„1834—1884. O sută cincizeci de ani de la înființarea Muzeului de Istorie Națională și Antichități, devenit Muzeul Național de Antichități în 1864 și Institut de Arheologie în 1956”.

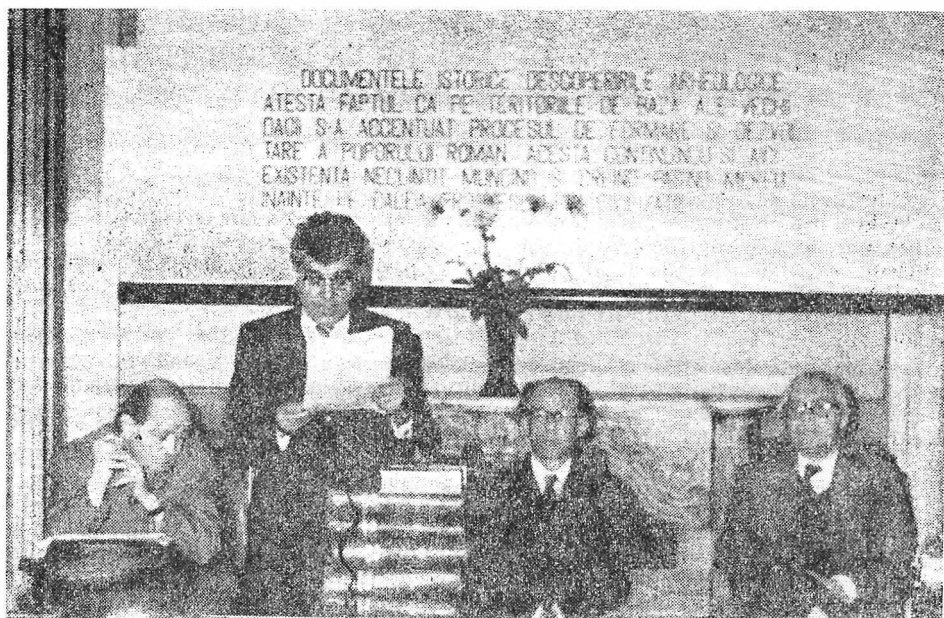

Fig. 1

Comemorarea a inclus și vernisajul unei deosebit de interesante expoziții de documente, materiale arheologice și publicații, organizată în mare parte prin eforturile dr. Al. Păunescu. Expoziția prezintă fotocopiile a numeroase documente legate de istoria Muzeului, între care se află Proiectul de înființare, redactat de banul Mihalache Ghica, decretul lui Alexandru Ghica din 1834, numere ale revistei „Muzeu Național”, decretul din 1864 al lui Alexandru Ioan Cuza, legile și regulamentele din 1874 și 1893 referitoare la explorările arheologice și obiectele antice, acte relative la cele mai importante colecții din țară și din străinătate donate sau achiziționate (D. C. Butulescu, M. Kogălniceanu, N. Beldiceanu, Gr. Bațureanu ș.a.), procese verbale, rapoarte asupra cercetărilor sistematice inițiate de M.N.A., memorii și corespondență oficială legate de săpăturile arheologice, de protecția monumentelor și de activitatea membrilor instituției, cit și fotografiile foștilor ei directori.

Materialele arheologice din expoziție sînt edificatoare pentru importanța și varietatea descoperirilor realizate în ultimele decenii pe șantierele Institutului de Arheologie, acoperind cultura materială și spirituală a marilor epoci ale istoriei noastre, pînă în evul mediu : paleolitic — prin descoperirile de la Valea Dirjovului, Valea Oitului, Saligny-Făclia, Peștera, Castelul, Ripiceni, Românești-Dumbrăvița, Tincova, Coșava : neolitic — prin șantierele de la Cernica, Givănești Vechi, Ghigoești, Văcastra, Radovanu, Drăguseni, Căscioarele : perioada de tranziție la epoca bronzului — săpăturile de la Ostrovul Corbului : epoca bronzului — prin șantierele mai vechi și mai noi de la Monteoru, Năeni, Bistreț și Odaia Turcului : prima epocă a fierului — prin vestigiile civilizației tracice descoperite la Bogdan Vodă, Babadag, Insula Banului, Medias ; epoca geto-dacică — prin cercetările de la Colofeni din Dos, Zimnicea, Satu Nou, Crișmănești, Piscu Crăsani, Popești, Dinogetia, Borosești — și raporturile cu civilizația greacă atestată la Histria, Argamum, Nuntasi : epoca romană, atît în provinciile imperiului — prin cercetările de la Tropaeum Traiani, Novjodunum, Dinogetia, Enisala, Piatra Frecăței, Alba Iulia — cit și în teritoriile dacilor liberi, prin descoperirile de la Poienești, Poiana Dulcești, Mătăsaru, Șirna : epoca medievală, de la începuturi pînă în secolul al XV-lea, prin șantierele de la Bratei, Piatra Frecăței, Ionești, Galații Bistriței, Șirna : prin cercetările de la Izvoru, Dervent, Canlia, Păuleasca, Bucov, Radovanu, Slon, Alba Iulia, Ungra, Păciul lui Soare, Sănnicolău de Beius, Dinogetia, Voivozi, Nufărul, cit și prin descoperirile de la Curtea de Arges, Zimnicea, Tirgoviste, Enisala, Coconi, Dealul Cornet, Vernișeni Mari, Suceava, Frumoasa, Humor.

Fig. 2

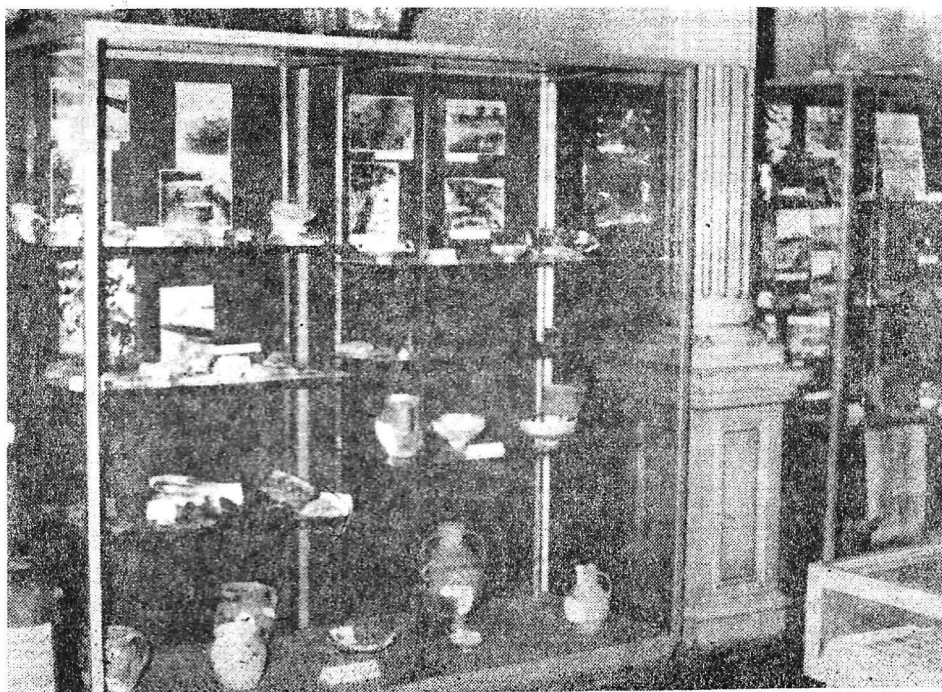

Fig. 3

La sfârșit, expoziția de carte prezintă publicațiile periodice ale M.N.A. și ale Institutului de Arheologie și o parte din cele mai importante lucrări de sinteză, monografii și studii de arheologie și istoric antică publicate în țară și peste hotare, din secolul trecut și până astăzi, făcând evidente cîștigurile științifice majore pe care istoriografia noastră le datorează acțiunii îndelungate și susținute a Muzeului Național de Antichități și Institutului de Arheologie.

Simpozionul a constituit astfel un moment de bilanț și un important prilej de nouă subliniere a misiunii pline de răspundere ce revine Institutului de Arheologie al Universității din București, de o parte ca datoric de onoare față de prestigioasa tradiție pe care a moștenit-o, iar de altă parte în fața sarcinilor sporite ce îi stau în față în condițiile actuale, pentru cercetarea cât mai complexă și accelerată, pentru protejarea și pentru valorificarea riguroasă științifică a patrimoniului arheologic al țării, în scopul îmbogățirii progresive a bazei documentare a istoriei naționale.

Alexandra Ștefău